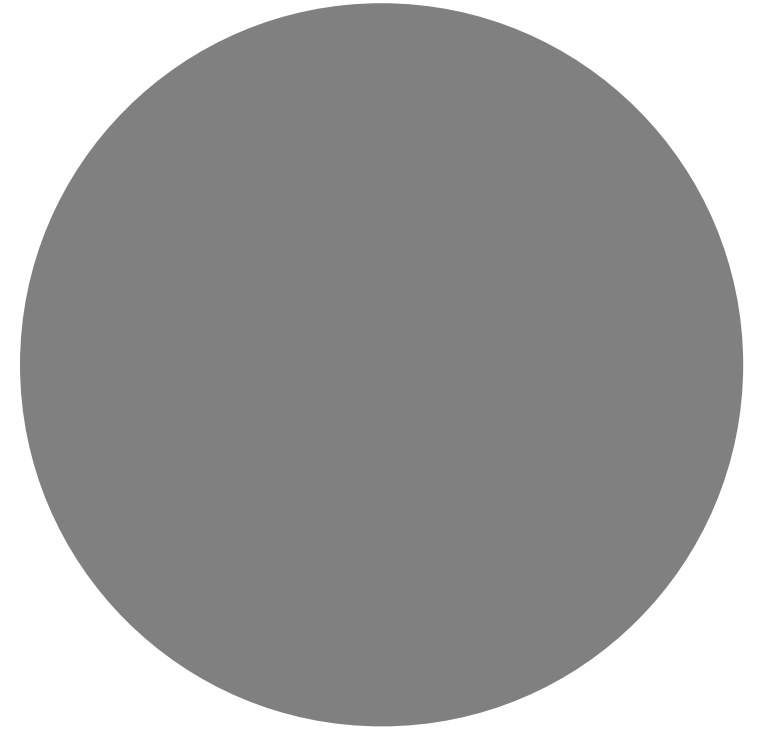

Innenfor eller utenfor

Egon Hagen

Ligger i navnet

- Utstøtt
- På utsiden
- Det er kaldt ute – risikofylt
- Fåfall
- Stigma
- Ulykkesutsatt
- Ensomhet
- Noe til å døyve det hele

Konklusjon

- Et arbeidsmarked i full endring
- Utstøtingsmekanismene vil forsterkes
- Tidlig inn med intervensjoner før sofaen eller psyken tar deg
- Psykiske problemer må adresseres mye tidligere
- Vente og se holdning funker dårlig
- Tiden som går til folk “tar seg sammen”
- Utstrakt samarbeid nødvendig
- Guttene

Noen tall

86.000 unge mellom 18 og 29 år er verken i arbeid eller utdanning

290.000 barn i Norge har foreldre som har psykiske lidelser eller alkoholmisbruk

1 av 3 elever som begynner på videregående skole i Norge, har ikke fullført utdanningen etter fem år

84.000 barn vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt

Over 700.000 personer i arbeidsfør alder mottar helse relaterte ytelser

Follow the
money

Hvem
rammes?

Alminnelige folk

Ungdom

Eldre

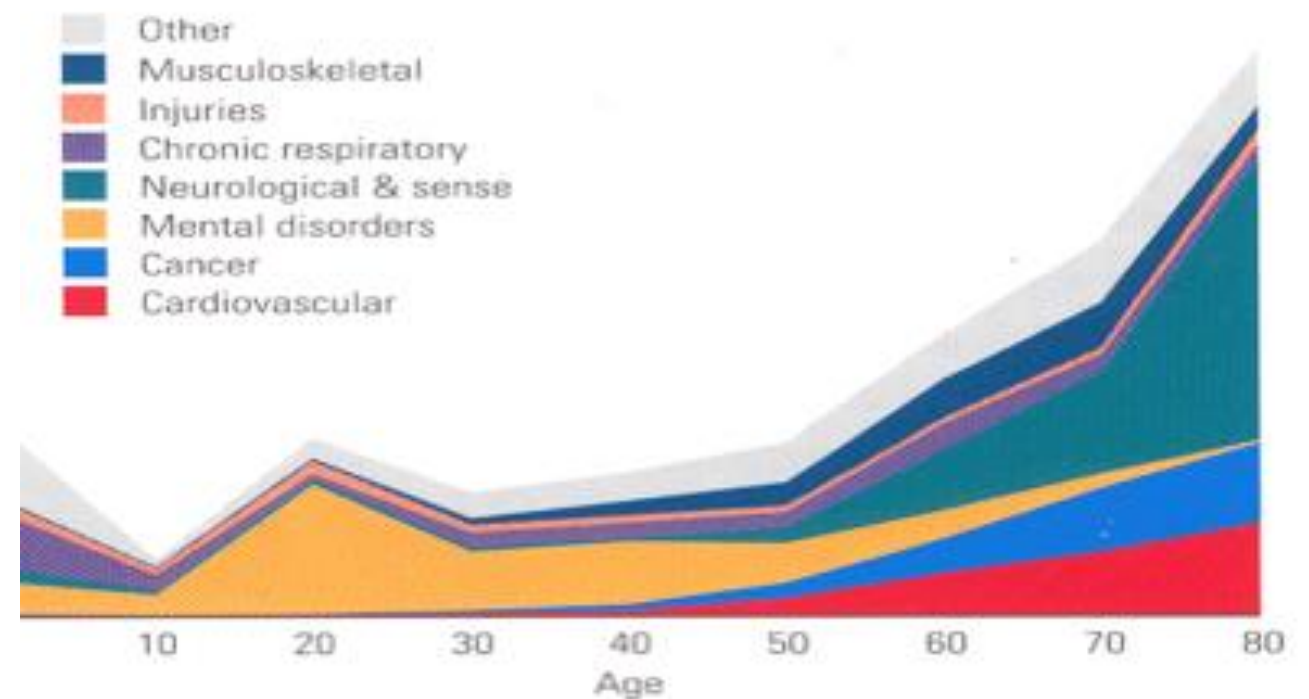
Psykisk syke

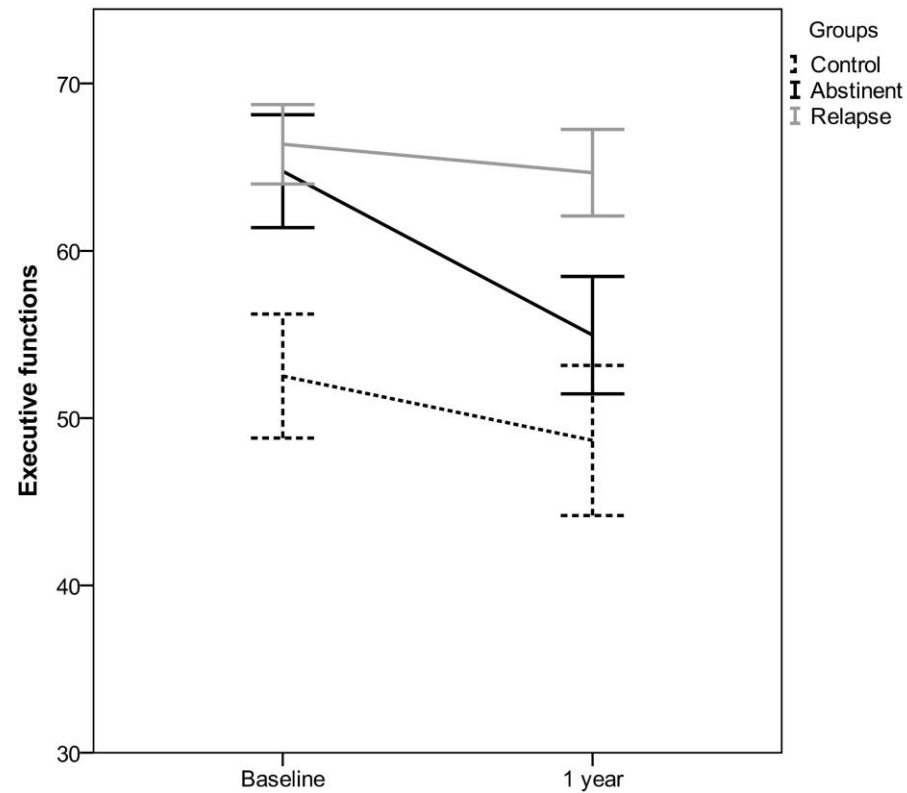
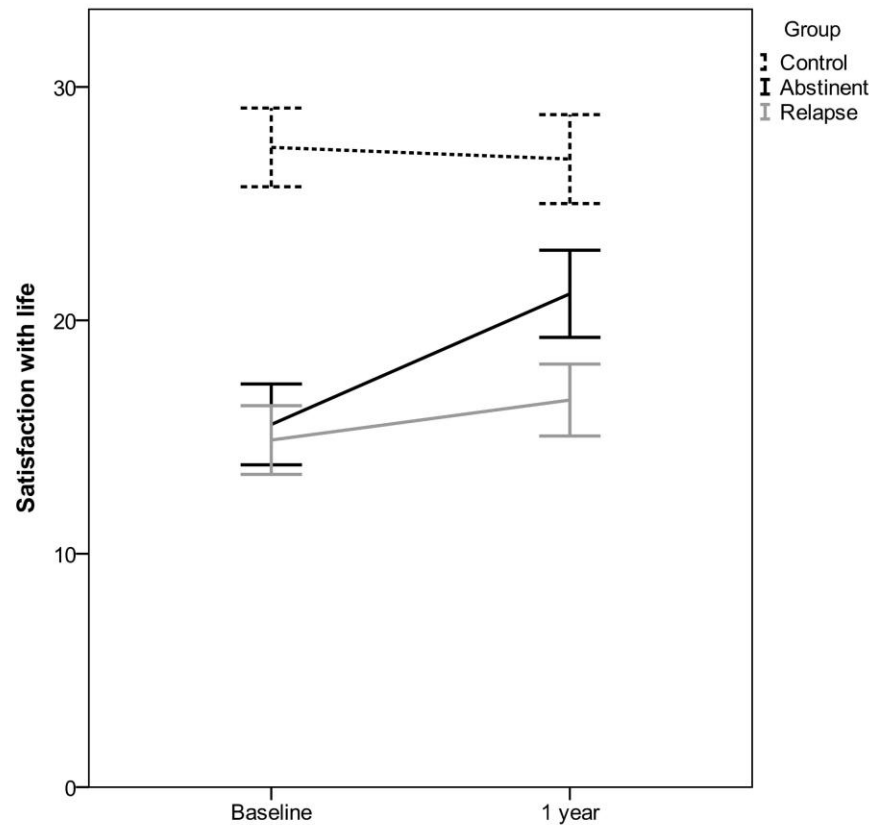
Flytende eller fast utenforskap

- Personfaktorer, biologisk og sosial arv
- Situasjonsfaktorer, kriser, livshendelser
- Psykiske plager debuterer tidlig – tidlig intervensjonseffektene
- TIPS, råd hos primærleg

Hvem er målgruppen?

§ Incident YLD Rates per 1,000 Population by Age and Disease Grouping, Victoria 1996

Stayer data

Hvorfor svir det så

Manglende innfrielse av «voksenforventninger»

Manglende mestring

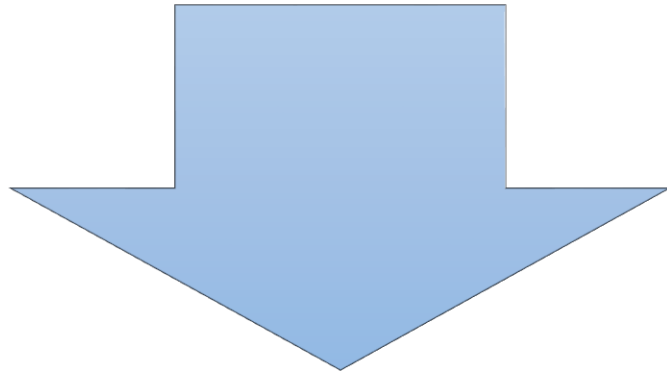
Utenforskap/ følelse av å ikke ha inngangsbillett til mange sosiale settinger

Lykke er relativ/finnes det et eget rogalandsfenomen/ norsk-spansk ungdom

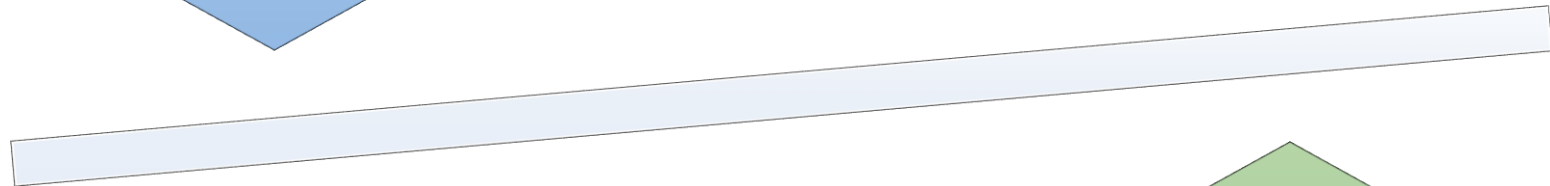
Forsterker medfødt og sosial sårbarhet

Kan være den tilleggsbelastningen som får sikringer til å ryke

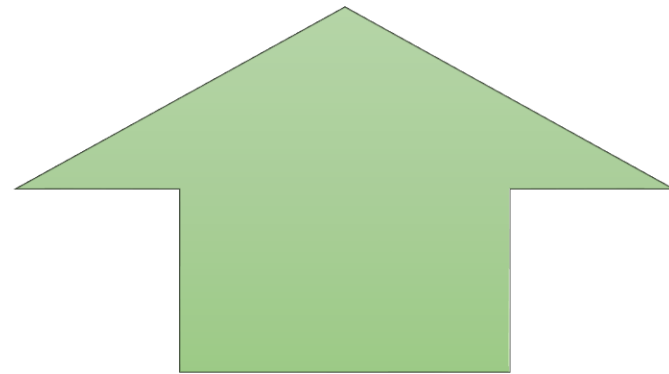
Høna & egget

Pengeproblemer

Rus/psykiatri

Veier inn til pengeproblemer

- Opparbeidet gjeld
- Uventet tap av inntekt
- Utgifter grunnet livshendelser, syke barn, pårørende
- Ujevnt bruksmønster i familien
- Spillavhengighet/Rus
- Konkurs
- Fattigdom
- Overgangsvansker fra ungdomstiden

Psykiske reaksjoner

- Angst & depresjon
- Sorg
- Rusmisbruk
- Søvnproblemer
- Mat-trøbbel
- Overveldende stress reaksjoner
- Somatiske plager
- Symptomene forverrer problemet

Friske personer

Livshendelser som årsaksfaktor, alt raser

Vaner på avveier/luksusfelle

Ofte enkeltstående episoder - kriser

Mer og spille på – nettverk, kognitive forhold, bedre læreforutsetninger

Bedre økonomisk fundament - verdier

Intervensjoner for de relativt friske

- Allianse er det aller viktigste – og der er vi forskjellige
- Svarte hull kan fylles
- Alle vil utvikle seg, men hva med endring
- Livstilsendringer koster
- All utvikling handler om å ta ting fra der det er..stikk hull på unnskyldninger
- Fokus på hva vedkommende selv kan gjøre
- Dere kan føre folk ned til vannet, men ikke tvinge folk til å drikke
- Forsterk og belønn atferd – ikke snakk
- Prøv å få syke til å snakke med sin lege

Personer med inngangsvansker

- Har dårligere økonomi i utgangspunktet – lavere utdannelse
- Effekten medieres gjennom opplevd egenkontroll og økonomisk belastning
- Depresjon
- Manisk depressive
- Personlighetsforstyrrelser
- ADHD
- Bulleми, kjøpegalskap, samlemani
- Rusproblemer
- Lettere PU

Ungdom

Bakteppe for ungdomskulturen

- INDUSTRISAMFUNNET - utdanning ikke nødvendig, men mye verdt - ufaglærte menn og husmødre - lavt skolepress, *det ventet jobb*
- KUNNSKAPSSAMFUNNET - utdanning mindre verdt, men nødvendig. Grunnleggende for integrasjon inn i yrkeslivet
- Voksenrollen oppnås gjennom langsiktig & planmessig kompetanseutvikling
- Marginalisering knyttes til utdanningsproblemer: den kompetanseløse-
- Hva skjer for de som faller ut av videregående skole?

- Ivar Frønes - Ungdom og kunnskapssamfunnet

Snittet

- Færre typiske ungdomsproblemer (rus og kriminalitet)
- Trives på skolen - gjør mer lekser, høyere trivsel
- Få konflikter med lærere og foreldre
- Gode relasjoner til jevnaldrende
- Urbanitet, lovlydighet, materialisme og tradisjonisme, fremtidsdisiplinerte

Ungdom

Mange har Ikke opplevd fattigdom

Forventninger om umiddelbar tilfredsstillelse

«Swipe Right Generasjonen»

«Sammenlikningsgenerasjonen»

Forventer ikke at ting tar tid

Foreldre som Sareptas krukke

Ønske om å passe inn ift all den synlige velstanden hos jevnaldrende

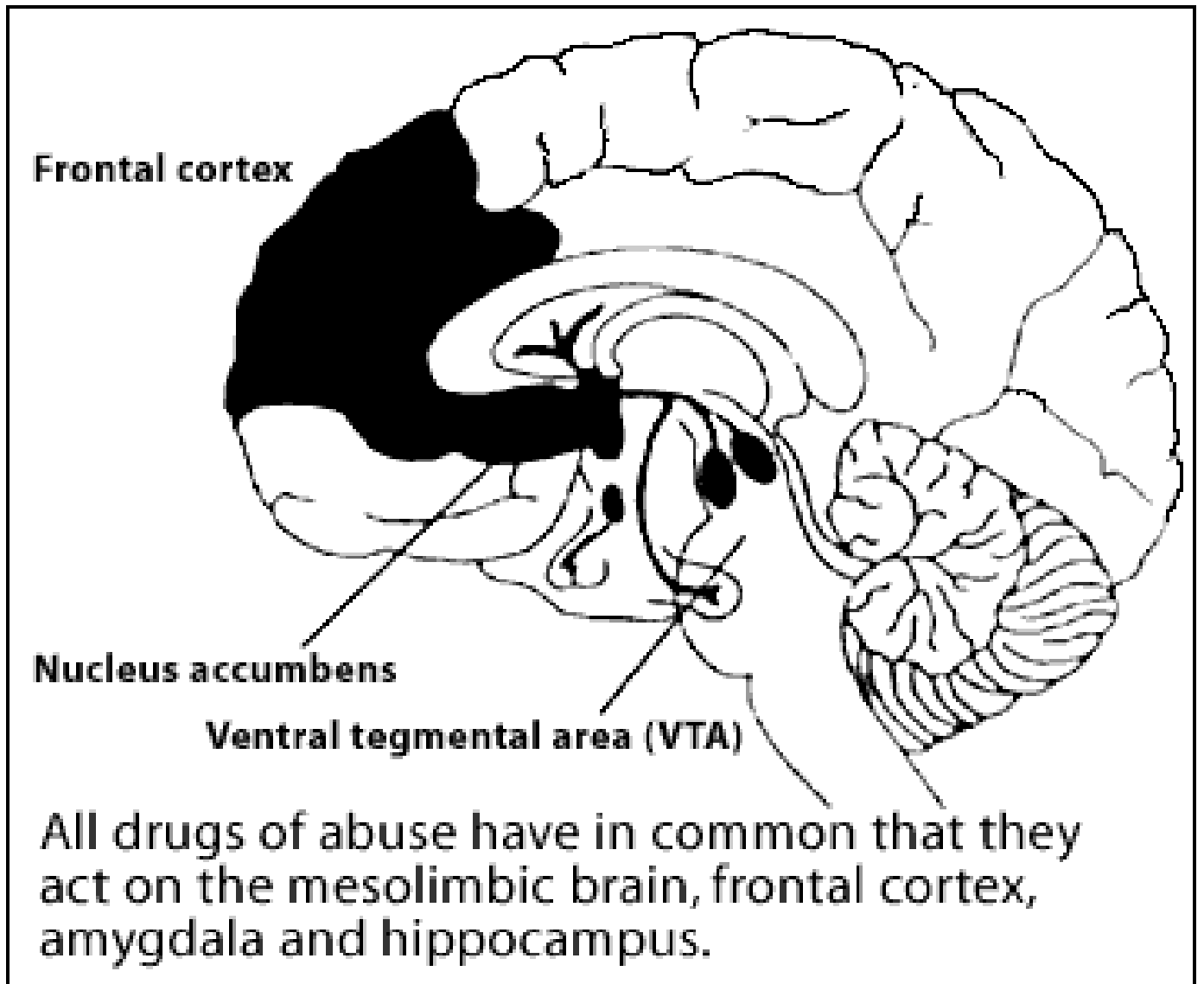
Evne til å utsette, containe egne behov, spare

Verre enn Spania

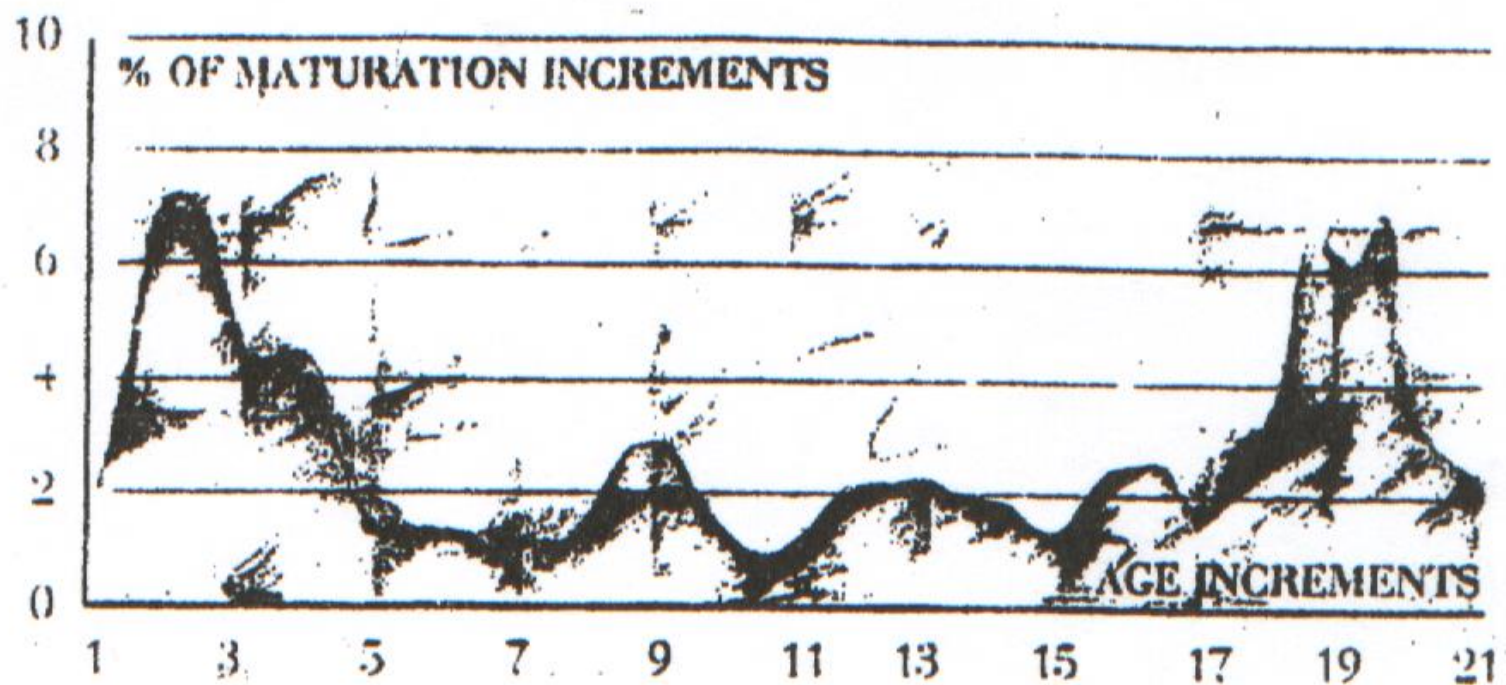
Kjennetegn

- «Sykt flink» ungdomsgenerasjon; økt forekomst av den «moderne trettheten», søvnevansker, stressrelaterte lidelser.
- Forskjellen på å lykkes og være lykkelig.
- Perfeksjonismesvøpen – økt forbruk av antidepressiva og behandling innen psykisk helsevern.
- Fattigdom som problemprediktor

Langsiktighet kortsiktighet

Utvikling fødsel - 21

Ungdommens utfordringer

- Hjernen modnes nedenfra og opp
- Styre impulser
- «Utenfra – Inn definering av vellykkethet
- Sosiale medier, transparent sosial status
- Foreldrestøtten

